

รายงาน

สืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1

สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ : ศาสตร์ ศิลปะ และ วัฒนธรรม

วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รายงาน

สืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1

“สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ : ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม”
วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.เพ็ญพรรณ เฟื่องฟูลอย (บรรณาธิการ)

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1 “สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ: ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม”. สุพรรณบุรี: วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566.

1,023 หน้า

1. ศาสนา --- ศิลปะและวัฒนธรรม

I. ชื่อเรื่อง

จัดทำโดย	วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เนื่องจากการจัดประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 1 วันที่ 30 กันยายน 2566
ที่ปรึกษา	พระสุพรรณวชิราภรณ์, ดร. พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร พระครูสุธีภักดีบัณฑิต, รศ.ดร. พระครูโสภณวิธานวัตร, ผศ.ดร. พระมหาจรรย์วัฒน์ กนต์วณฺโณ, รศ.ดร. พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย ท้าวมิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชิตร์ แท้สูงเนิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธา หริมเทพาธิป ผู้ช่วยศาสตราจารย์โกเมศ คันธิก ดร.กัญญาภัค แม็กกี้ คุณพรพิมล แก้วศรีงาม
บรรณาธิการ	ดร.เพ็ญพรรณ เฟื่องฟูลอย
ฝ่ายประสานงาน	นายเอกมงคล เพ็ชรวงษ์ ว่าที่ ร.ต.สนธยา สิทธิเกรียงไกร
ฝ่ายศิลปกรรม	พระสมุห์ยุทธนา มาลาวโส พระนภ จีรวฑฒโน
ฝ่ายพิสูจน์อักษร	พระทรงวิทย์ ธรรมโชโต นางสาววิกานดา ศรศักดิ์ นางสาวภัทรกุล ศิลปะรัตน์
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์งามจิตร ต.รั้วใหญ่ อ.เมืองสุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี 72000

คำนำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยแห่งคณะสงฆ์ไทย มุ่งส่งเสริมให้ผู้ศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทางวิชาการและเห็นความสำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีการพัฒนาประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อเป็นทิศทางแก่คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนิสิตระดับปริญญาโท ปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยได้ทำการผลิตองค์ความรู้เพื่อเสนอสู่สาธารณะ โดยให้ความสำคัญกับการบูรณาการพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาสังคมในอีกหลากหลายด้าน

วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ เป็นส่วนงานสังกัดของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความมุ่งมั่นที่จะเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของวิทยาลัยสงฆ์สู่สาธารณะด้วยการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน จึงร่วมกับสถาบันการศึกษาภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมตามนโยบายของรัฐบาลต่างๆ อีกหลายส่วนงาน จัดประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1 (แบบออนไลน์) The 1st SPMCU National Conference ภายใต้หัวข้อ “สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ : ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม” เปิดพื้นที่ให้แก่คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าและการวิจัยเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา สังคมศาสตร์ศึกษาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ในมิติต่างๆ ผ่านบทความวิจัยหรือบทความวิชาการให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพอันจะนำไปสู่การสร้างสรรคพัฒนาสังคม จึงสนับสนุนให้มีการจัดโครงการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1 (แบบออนไลน์) วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสถาบันภาคีเครือข่ายที่มีรายงานการประชุม (Proceeding) หรือตีพิมพ์เผยแพร่วารสารศรีสุวรรณภูมิปริทรรศน์ต่อไป

ดังนั้น วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลัก จึงขออำนวยการและชื่นชมยินดีกับนักวิชาการทุกรูป/คนที่ได้นำผลงานทางวิชาการที่เป็นที่ยอมรับและน่าสนใจมานำเสนอในที่ประชุมทางวิชาการในครั้งนี้ เพื่อจักได้เป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการใหม่ๆ ออกสู่สังคมร่วมกัน รังสรรค์งานวิจัยออกมาอย่างต่อเนื่อง นำเสนอผลงานที่มีคุณภาพเพื่อให้เป็นประโยชน์ทางวิชาการ และดำรงตนเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะตามแนวพระพุทธศาสนาขอความปรารถนาดี ความเจริญรุ่งเรือง พึงเกิดขึ้นกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดงานในครั้งนี้

พระสุพรรณวชิราภรณ์, ดร.

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสั่ง วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ
ที่ ๓๓ /๒๕๖๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๑ (แบบออนไลน์)
The 1st SPMCU National Conference

ด้วยวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะดำเนินงานจัดงานสัมมนาบทความวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ เรื่อง “สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ : ศาสนาศิลปะและวัฒนธรรม” วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมเนรมแก้ว วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(๑) เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นิสิต ทั้งภายในและภายนอกเครือข่ายมหาวิทยาลัย

(๒) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย

เพื่อให้การดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย จึงประกาศแต่งตั้งผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการจัดงาน “ประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑” ประกอบด้วย

คณะที่ปรึกษา

พระสุพรรณมฆิราภรณ์, ดร.	ประธานที่ปรึกษา
พระครูโสภณวิธานวัตร, ผศ.ดร.	รองประธานที่ปรึกษา
ดร.เพ็ญพรรณ เพ็ญพลอย	รองประธานที่ปรึกษา

คณะที่ปรึกษาภาคีเครือข่าย

พระมหามหวินทร์ ปรีสุตโตโม, ผศ.ดร.	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระครูสุธีภักดีบัณฑิต, รศ.ดร.	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาจรัสวัฒน์ กนตวณโณ, รศ.ดร.	ผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา มจร
รศ.ดร.สุชาติ พงศ์กิตติวิบูลย์	คณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ผศ.โกเมศ คันธิก	ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี
ผศ.ดร.อนุชิตร์ แท้สูงเนิน	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี
ผศ.ดร.เมธา หริมเทพาธิป	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รศ.ดร. ศรชัย ทำวมิตร	มูลนิธิหลวงตาน้อย
ดร. กัญญาภัค แม็กกี้	ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา
คุณพรพิมล แก้วศรีงาม	นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดสุพรรณบุรี

คณะกรรมการดำเนินงาน

พระครูโสภณวีรานุวัตร, ผศ.ดร.	ประธานกรรมการ
ดร.เพ็ญพรรณ เพ็ญพลอย	รองประธานกรรมการ
พระครูโกศลธรรมมานุสิฐ, ดร.	รองประธานกรรมการ
พระครูสถิตธรรมมาลังการ, ดร.	รองประธานกรรมการ
พระมหาสมมาส ชุตินันโต, ผศ.	รองประธานกรรมการ
พระครูอนุกุลกัลยาณกิจ, ดร.	กรรมการ
พระครูสิริพุทธศาสตร์, ดร.	กรรมการ
พระครูอุดมธรรมจารี, ดร.	กรรมการ
พระครูปริยัติกิตติวงศ์	กรรมการ
พระครูวิธานสุตาภิรม, ดร.	กรรมการ
พระปลัดสามารถ จตตโล	กรรมการ
ผศ.ดร.วิชชุกร นาคธน	กรรมการ
นางวรพร พรหมใจรักษ์	กรรมการ
ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์	กรรมการ
นายเอกมงคล เพ็ชรวงษ์	กรรมการ
นายปิ่นฉวีชญ์ แสงหล้า	กรรมการ
นายประสิทธิ์ แสงทับ	กรรมการ
ดร.ณัฐกร ปังละอ	กรรมการ
นายพงษ์ศักดิ์ ทองละมุล	กรรมการ
นายประสิทธิ์ แสงทับ	กรรมการ
นายมานพ ปานสุวรรณ	กรรมการ
นางสาววิลาวัลย์ บุญสุทธิ	กรรมการ
นางสาวดาวรินทร์ แก้ววิชิต	กรรมการ
นางสาวยูกี ยามาเน่	กรรมการ
นางสาววิกานดา ศรีศักดิ์	กรรมการ
ว่าที่ร้อยตรี สนธยา สิทธิเกรียงไกร	กรรมการ
นางสาววรรณรัthy พงษ์สงฆ์เจริญ	กรรมการ
พระครูใบฎีกาศักดิ์ดนัย สนตจิตโต, ดร.	กรรมการและเลขานุการ
พระสมุห์ยุทธนา มาลาวิโส	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวภัทรกุล ศิลปรัตน์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่รับผิดชอบ

วางนโยบาย กำกับดูแล ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานสัมมนาฯ ให้เป็นไปด้วยความ
เรียบร้อยมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

คณะทำงานฝ่ายวิชาการและประเมินผล

ดร.เพ็ญพรรณ เพ็ญพลอย	ประธานคณะทำงาน
พระครูใบฎีกาศักดิ์ดนัย สนตจิตโต, ดร.	รองประธานคณะทำงาน
รศ.ดร.วรวิทย์ นิเทศศิลป์	รองประธานคณะทำงาน
พระมหาสมมาส ชุตินันโต, ผศ.	รองประธานคณะทำงาน

พระสมุห์ยุทธนา มาลาวีโส	คณะทำงาน
พระครูสิริพุทธศาสตร์, ดร.	คณะทำงาน
นายพงษ์ศักดิ์ ทองละมุล	คณะทำงาน
ผศ.ดร.วิษณุกร นาครชน	คณะทำงาน
ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์	คณะทำงาน
ดร.ณัฐกร ปังละออง	คณะทำงาน
นางสาวภัทรรกุล ศิลปรัตน์	คณะทำงานและเลขานุการ
ดร.สมเจต หลวงงักัน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาววิกานดา ศรีศักดิ์ดา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
ดร.เกรียงไกร พินยารัก	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่รับผิดชอบ

๑. จัดทำเอกสารสัมมนาทางวิชาการ
๒. ติดต่อเจ้าของผลงานรับผิดชอบการดูแลการเสนอผลงาน
๓. ประเมินผลการจัดสัมมนา เก็บข้อมูลการทำงาน
๔. สรุป ประเมินผล จัดทำ Knowledge Management
๕. จัดทำรูปเล่มรายงานการประชุมวิชาการ
๖. ประสานงานกับคณะทำงานฝ่ายอื่นๆ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

คณะทำงานฝ่ายติดต่อประสานงาน

ดร.เพ็ญพรรณ เฟื่องฟูลอย	ประธานคณะทำงาน
พระครูโกศลธรรมมานุสสิฐ, ดร.	รองประธานคณะทำงาน
พระครูปริยัติกิตติวงศ์	รองประธานคณะทำงาน
พระมหาสมมาส ชุตินันโต, ผศ.	คณะทำงาน
พระปลัดสามารถ จดตโล	คณะทำงาน
พระสมุห์ยุทธนา มาลาวีโส	คณะทำงาน
นายปณณวิษณุ แสงหล้า	คณะทำงาน
นางวรรณพร พรหมใจรักษ์	คณะทำงาน
นางสาววิกานดา ศรีศักดิ์ดา	คณะทำงานและเลขานุการ
นางสาววิลาวัลย์ บุญสุทธิ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่รับผิดชอบ

๑. ทำจดหมายเชิญวิทยากร คณาจารย์ แยกผู้มีเกียรติ ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน จากวิทยาเขตต่างๆ และสถาบันที่เปิดสอนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

๒. เตรียมรายชื่อผู้ร่วมงานลงทะเบียน รับลงทะเบียน ต้อนรับผู้มาร่วม อำนวยความสะดวกผู้มาร่วมงานทั้งหมด

๓. ประสานงานกับคณะทำงานฝ่ายอื่นๆ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

คณะทำงานฝ่ายดูแลห้องประชุมผ่านระบบออนไลน์

พระครูโสภณวิธานวัตร, ผศ.ดร.	ประธานคณะทำงาน
พระครูสถิตธรรมมาลังการ, ดร.	รองประธานคณะทำงาน
รศ.ดร.วรวิทย์ นิเทศศิลป์	รองประธานคณะทำงาน

พระครูอุดมธรรมจารี, ดร.	คณะทำงาน
พระครูวิธานสุตาภิรม, ดร.	คณะทำงาน
ผศ.ดร.วิชชุกร นาครชน	คณะทำงาน
ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์	คณะทำงาน
ดร.ณัฐกร ปังละออ	คณะทำงาน
นายพงษ์ศักดิ์ ทองละมุล	คณะทำงาน
ดร.สมเจต หลวงกัน	คณะทำงาน
พระครูใบฎีกาศักดิ์ดীনัย สนตจิตโต,ดร.	คณะทำงานและเลขานุการ
วาทีร้อยตรี สนธยา สิทธิเกรียงไกร	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่รับผิดชอบ

- ดูแลห้องสัมมนาคอยดูแลความสะดวกในการเข้า ผ่านระบบออนไลน์ของผู้นำเสนองานวิชาการ
- จัดบูธแสดงผลงาน และประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจความประทับใจในเรื่องเกี่ยวกับบทความ และการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

(พระสุพรรณวชิราภรณ์, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสั่ง วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ

ที่ ๓๔ /๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความทางวิชาการ (Peer Review)

ในการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๑ (แบบออนไลน์)

เรื่อง “สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ : ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม”

The 1st SPMCU National Conference

เพื่อให้การดำเนินการจัดประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๖๖ ภายใต้หัวข้อเรื่อง “สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ : ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม” ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติการประชุมกรรมการวิทยาลัย จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความทางวิชาการ (Peer review) ในการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ ประกอบด้วย :-

๑. ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

๑.๑ สาขาพระพุทธศาสนาและปรัชญา

๑. พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.
๒. พระมหาพรชัย สิริวิโร, ผศ.ดร.
๓. พระครูสิริรัตนบัณฑิต, ผศ. ดร.
๔. พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, ผศ.ดร.
๕. พระมหาจีระวัฒน์ กนตวณโณ, รศ.ดร.
๖. รศ.ดร.ประพันธ์ ศุภษร
๗. ผศ.ดร.ดวงเพชร สมศรี
๘. ผศ.ดร.สมคิด เศษฐวงศ์
๙. ดร.นคร จันทราช
๑๐. ดร.ธนรัฐ สะอาดเอี่ยม
๑๑. ดร.พูนศักดิ์ กมล
๑๒. ผศ.ดร.โยตะ ชัยวรมันกุล
๑๓. รศ.ดร.ณัฏฐ์ ศรีดี
๑๔. รศ.ดร.กฤต ศรียะอาจ
๑๕. รศ.ดร.สมบุรณ์ ตาสนธิ

- รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มจร
- รองคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย มจร
- รองคณบดี คณะพุทธศาสตร์ มจร
- คณะพุทธศาสตร์ มจร
- ผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา มจร
- รองคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย มจร
- บัณฑิตวิทยาลัย มจร
- บัณฑิตวิทยาลัย มจร
- มจร วิทยาเขตอุบลราชธานี
- มจร วิทยาเขตสุรินทร์
- วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
- วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
- รองคณบดี คณะพุทธศาสตร์ มจร
- ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหารสังคม มจร
- มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

๑.๒ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

๑. รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม
๒. พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.
๓. พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร.
๔. พระครูปลัดประวิทย์ วรรณโม, ผศ.ดร.
๕. พระครูศรีธรรมวารากรณ์, ดร.

- รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มจร
- คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มจร
- ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มจร
- วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
- วิทยาลัยสงฆ์กาญจนบุรีศรีไพบูลย์

๖. รศ.ดร.ฉัตรชนันท์ อิศรเดช	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มจร
๗. รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มจร
๘. ผศ.ดร.ธิดาวิภา หมั่นมี	คณะสังคมศาสตร์ มจร
๙. ผศ.ดร.กาญจนาภรณ์ กฤษณ์ ปุณรัตน์	มจร วิทยาเขตขอนแก่น
๑๐. ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช	วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
๑๑. ดร.เรียงดาว ทวะชาลี	มจร วิทยาเขตขอนแก่น
๑๒. ดร.พุทธชาติ แผนสมบูรณ์	คณะมนุษยศาสตร์ มจร

๑.๓ สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์

๑. พระมหาบัณฑิต ปณฺฑิตเมธี, ดร.	คณบดี คณะครุศาสตร์ มจร
๒. รศ.ดร.สุพรด บุญอ่อน	มจร วิทยาเขตนครสวรรค์
๓. รศ.ดร.วรวิทย์ นิเทศศิลป์	มจร วิทยาเขตเชียงใหม่
๔. ผศ.ดร.กิตติศักดิ์ ณ สงขลา	คณะครุศาสตร์ มจร
๕. ผศ.ดร.อาเดช อุปันันท์	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
๖. รศ.ดร.ฉวีวรรณ สุวรรณภา	มจร วิทยาเขตแพร่
๗. ดร.ลำพอง กลมกุล	คณะครุศาสตร์ มจร
๘. ผศ.ดร.เกษม แสงนนท์	คณะครุศาสตร์ มจร

๒. ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

๒.๑ สาขาพระพุทธศาสนาและปรัชญา

๑. พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร
๒. พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ. ดร.	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๓. พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
๔. ผศ.ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ	มหาวิทยาลัยบูรพา
๕. รศ.ดร.ประเวศ อินทองปาน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๖. ผศ.ดร.เมธา หริมเทพาธิป	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
๗. ผศ.ดร. ประยูร ป้อมสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
๘. ผศ.ดร. สมพร เหลาฉลาต	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
๙. รศ.ดร.มานพ นักการเรียน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๑๐. ดร.ไข่มุก เหล่าพิพัฒนา	มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๑. ดร.รุ่งนิภา เหลียง	มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๒. ดร.วรรณภา พ่วงพร้อม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
๑๓. ผศ.ดร.ประทุม อังกูโรหิต	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๔. ดร. ปวีศรี โชติพงษ์วิวัฒน์	ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา
๑๕. ดร. อรพรรณ สุชาติกุลวิทย์	สถาบันปราชญ์วิจัย

๒.๒ สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

๑. ผศ.จิตรภณ สุนทร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
๒. ผศ.คมสันต์ ศรีบุญเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
๓. ผศ.ดร. เนตร หงษ์ไกรเลิศ	มหาวิทยาลัยสยาม

๔. ผศ.เบญจมาศ นาควงษ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
วิทยาเขตสุพรรณบุรี
๕. ผศ.ดร.ปัทมา โฆษิตเกษม วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี
๖. ผศ.ดร.ฉันทส เพียรธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
๗. รศ.ดร.ศศิพิมพ์มาศ หงษ์สมบัติ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตสุพรรณบุรี
๘. ผศ.อุทัย บุญประเสริฐ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตสุพรรณบุรี
๙. รศ.ดร.สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๐. รศ.ดร.กาญจนา โชคเหรียญสุขชัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
๑๑. ดร. กฤตสุขิน พลเสน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๑๒. อาจารย์นราธร สายเส็ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๓. อาจารย์วิไลวรรณ วิโรรัตน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
๑๔. รศ.ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๑๕. รศ.ดร.ศศิธร วชิระปัญญาพงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
๑๖. ดร. สวัสดิ์ อโณทัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
๑๗. ดร. มานัสวี ศรีนนท์ สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล
๑๘. ดร. ศรุตานนท์ คงประดิษฐ์ วิทยาลัยทองสุข
๑๙. ดร. สมเกียรติ เหลืองศักดิ์ชัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
๒๐. ผศ.ดร. เนตร หงษ์ไกรเลิศ มหาวิทยาลัยสยาม
๒๑. ดร.สมเจต หลวงกัน ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา
๒๒. ผศ.ดร.ธีรรัตน์ แสงแก้ว คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๒๓. ผศ.ดร.วิเชียร แสนภูมิ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๒๔. ดร.พงศ์ศธร พิมพะนิตย์ ผู้อำนวยการกลุ่มประกันคุณภาพอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

(พระสุพรรณวชิราภรณ์, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สารบัญ

		หน้า
1	การบริหารจัดการหนังสือแบบเรียนฟรีตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระแม่มาลีสาธูประดิษฐ์ Management of free textbooks according to the project to support the cost of education management of Phramaemari Sathu Pradit School. ประณิกา โตตลาภิวงศ์, ณิชวีณ์ ลิ้มปกากัญจน์	1
2	ประวัติศาสตร์ความเป็นมากลุ่มชาติพันธุ์ไทพวน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร History, Way of Life and Culture of the Thai Phuan Ethnic Group Taphan Hin District, Phichit Province. พิระพงศ์ กรมแสง, สุขเกษม ขุนทอง, พระปลัดทัศนพลเฉลิมจาโร, กิตติศักดิ์ แห่งทอง	13
3	ถ่ายทอดการส่งเสริมการท่องเที่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม Transfer of Tourism Promotion and Environmental Impact. ดำเนิน ปัญญาฟ่องใส, ไกรวิทย์ กฤตยชญ์	21
4	แนวทางการป้องกันพฤติกรรมกาเสพติดแบบมีส่วนร่วมผ่านวิถีชุมชน บนฐานหลักคำสอนในพุทธศาสนา Guidelines for the prevention of substance abuse behavior participatory Model through the community based on the teachings of Buddhism. พระครูพิจิตรวรเวท, สุขเกษม ขุนทอง, พระครูพิฑูรนคราภิรักษ์	32
5	การเสริมสร้างการปรับตัวได้ในภาวะยากลำบากของครอบครัวตามแนวพุทธใน ยุควิถีชีวิตใหม่ Enhancing Adaptability in Family Difficulties According to Buddhism in New Normal Era. มานพ นักการเรียน, วิญญู กิณะเสน, บานชื่น นักการเรียน, ฉัชศุภางค์ สารมาศ	48
6	การสำรวจความต้องการการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ Surveying the needs for the Development of a Learning Center for the Pga K'nyau Ethnic Group. เตชา ตาละนีก, พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, พระครูพิลาสธรรมากร, สมบูรณ์ ตาสนธิ, นฤภรณ์ วรายุทธโยติกุล	63
7	การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานเป็นทีมในรายวิชา พระพุทธศาสนาด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ต้นไม้คุณธรรมร่วมกับการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ Developing Academic Achievement and Teamwork Skills in the Buddhism Subject with the Moral Tree Learning Activity Together with the Cooperative Learning Management. พระครูใบฎีกาณัฐกิต มหิสสุโร (อนุรักษ์ตระกูล), ปารินันท์ ปางทิพย์อำไพ	73

8	ความสุขในการทำงานของบุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Happiness in the Work of Personnel in the Faculty of Associated Medical Sciences, Khon Kaen University. เพชรพล อินทร์คำน้อย	86
9	รูปแบบการบริหารการศึกษาภายใต้ระบบการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแบบก้าวกระโดด กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Educational Administration under the System of Progressive Social Change Case study of Demonstration Suksa School Under Mahachulalongkomrajavidyalaya University. พระมหาบัณฑิต ปณฺธิตเมธี	103
10	แนวคิดการออกแบบศูนย์การเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่ Design Concept of a Learning Center for the Pga K'nyau Ethnic Group in Chiang Mai Province. พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, ศรีสกุล ชัยเวียง, ทิพาภรณ์ เยสุวรรณ์, เดชา ตาละนีก, นฤภรณ์ วรายุทธโยติกุล	113
11	พฤติกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลและแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ Learning Behaviors in the Digital Age and the English Language Management Guidelines. อมร ธนาชัยกำจร	125
12	ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ: แนวคิดและหลักการตามแนวพุทธศาสนา The Corporate Social Responsibility for Business Organization: Concepts and principles of Buddhism. พงศัวัฒน์ คุงทรัพย์, สุพัฒน์ ชัยวรรณ, พระธีรศักดิ์ วงเขื่อนขรรค์, สมพงษ์ แซ่ท้อ	136
13	การส่งเสริมการท่องเที่ยววัดพระแก้วให้กับประชาชนในปัจจุบัน จังหวัดเชียงราย Tourism Promotion at Wat Phra Karw for people of present in Chiang Rai Province. พระครูสุธีสุตสุนทร, ศุภกร ณ พิบูล, อานูรักษ์ साแก้ว, สุพัฒน์ ชัยวรรณ	150
14	นโยบายองค์กรในยุคดิจิทัล Organizational Policy in the Digital Age. มะลิ ทิพย์ประจง	162

15	บทบาทสตรีกับการเมืองไทย Women and Politics. อัญธิษฐา อักษรศรี, พระมหาณรงค์ศักดิ์ สุทนต์, วันชัย กิ่งแก้ว, วันชัย แสงสุวรรณ	168
16	แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะการแสดงโนราในรูปแบบผสมผสาน Guidelines of Blended-Learning for Nora Dance. รณกฤต เพชรเกลี้ยง, ดิษดา เพชรเกลี้ยง, แผงกมล เพชรเกลี้ยง	178
17	การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล Political Communication in the Digital Age. พัชรี ศิลารัตน์, พระครูสารกิจประยุต, จิตรลดา ศิลารัตน์	193
18	ศึกษาเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจากหนังสือ “ภาพเก่าเล่าขานตำนาน ตะพานหิน” จังหวัดพิจิตร Study local historical stories from books. “Old pictures tell the legend of Taphan Hin” Phichit Province. พระณภัทร ปณญาวุธ (ตรียาวุฒิวาทย์), สุขเกษม ขุนทอง, พระครูพิสุทธิปัญญา ภิววัฒน์, พระสมพงษ์ ญาณฐิโก (เฒ่าเจ้า)	202
19	ผู้สูงอายุ: บทบาทในการดูแลสุขภาพของตนเองในชีวิตประจำวัน The Elders: Role of Self-Care for Health in Daily Life. พระมหาธีรวัฒน์ เสสปัญโญ, พระพุทธิญาณมุนี, สุพัฒน์ ชัยวรรณ, พระสมุห์เกียรติกร กิตติเวที	121
20	แนวทางพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับพระสงฆ์เพื่อการสื่อสาร Guidelines for Improving Communication Skills in English for Monks. พระครูวินัยธรสิงขร ปรียติเมธี	225
21	การปฏิบัติคารวธรรมในชีวิตประจำวัน Practicing Reverence in Daily Life. พระครูใบฎีกา ญาณุกิต มหิสุสโร (อนุรักษ์ตระกูล), ปารินันท์ ปางทิพย์อำไพ, พระเทพวัชรเมธี	237
22	องค์กรและนโยบายยุค New Normal Organizations and Policies in the New Normal Era. มะลิ ทิพย์ประจง	250
23	วิสาหกิจชุมชนกับการพึ่งพาตนเองที่ยั่งยืน Community Enterprises and Sustainable Self Reliance. พระธวัชชัย ขนติวโร (เจริญรัมย์)	259
24	ธรรมาภิบาลตามแนวพุทธ Good Governance in the Buddhist Concept. อำนาจ เสียงแจ่มใส, พระครูใบฎีกาญาณุกิต มหิสุสโร (อนุรักษ์ตระกูล), สิริพร ครองชีพ	268

- 25 **หลักสังคหวัตถุและขันติธรรม : จริยธรรมของพยาบาลตามแนวพุทธ** 281
Principles of Saṅgahavatthu and Khanti: Ethics of Nurses According to Buddhist Principles.
พระเมธีวชิโรดม (ว.วชิรเมธี), พระมหานุกูล อภิภูณโณ, กฤษณา รักษาโณม, อรชร ไกรจักร
- 26 **การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุในพระพุทธศาสนาเถรวาท** 293
Administration according to the principles of Saṅgahavatthu in Theravada Buddhism.
พระมหาวราทิต อาทิตวโร, อุมารินทร์ เลิศสหพันธ์, พระครูจันทธรรมานุวัตร/8
- 27 **อิทธิบาท 4 ในฐานรูปแบบการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล** 303
The Power of 4 in the Form of Learning Management in the Digital Age.
มาวิน โทแก้ว
- 28 **การพัฒนาการเชื่อมโยงกับประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม** 318
Development of links with Countries in the Mekong Sub-region in terms of Cultural Tourism.
ดำเนิน ปัญญาผ่องใส, นเรศร์ บุญเลิศ
- 29 **พัฒนาคนพัฒนาสังคมด้วยการศึกษาในยุคดิจิทัล** 334
Develop People, Develop Society Through Education in the Digital Age.
มะลิ ทิพย์ประจง, บุญยีน งามเปี่ยม, พระครูปริยัติคณานุรักษ์ สุวิชาโน (ศรีสมงาม), เกษม ประอาจ
- 30 **การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องข้อมูลชุมชนชุมชนบ้านฝ้าย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านฝ้าย อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์** 341
Creating additional reading materials on Ban Fai community folklore information For Grade 6 students at Ban Fai School Nong Hong District Buriram Province.
พระชนันต์ ชีรวโร, สามเณรโรจนศักดิ์ พอมขุนทด, ศิริวิมล กกสันเทียะ
- 31 **การพัฒนาชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** 353
Community Development under the Sufficiency Economy Philosophy.
ประวิทย์ เอกเจริญสุข
- 32 **ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อพรรคก้าวไกล** 361
Move Forward Party's Political Popularity.
ปรางทิพย์ มั่นธร, วีรณช พรหมจักร์
- 33 **เกษตรวิถีพุทธสู่เศรษฐกิจยุคใหม่เพื่อเกษตรกรรมยั่งยืน** 367
Buddhist Agriculture towards a New Economy for a Sustainable Agriculture.
พระครูใบฎีกาธีรยุทธ ภูโคกหวาย, มนนเทพ พรประภา, ทิพย์วรรณ สุพิเพชร, ณัฐกรฤศ อุตมผล

34	พุทธวิธีการสอน : การบูรณาการออกแบบการสอนภาษาไทย Buddhist Teaching Methods: Integrating Thai Language Teaching Design. พระปลัดสถาพร ปุ่มเป่า	381
35	การพัฒนาภาษาอังกฤษกับการเรียนรู้ของนิสิตบัณฑิตศึกษา มจร ตามแนว พุทธศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 The Development of English Language and the Learning Based on Buddhist in the 21st Century of MCU Graduate Students. พิพัฒน์ แก้วใส	397
36	รัฐประศาสนศาสตร์ในพระไตรปิฎก Public Administration in the Tripitaka. พระปลัดไพโรจน์ ฐิตธมฺโม, พระมหาวัชชัย ธรรมวีโร, ปิยะวิชัย ละคร	411
37	แนวคิดชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ในจังหวัดเชียงใหม่ Concept of English Creative Media Knowledge Materials of the Karen Ethnic Group in Chiang Mai. เฉลิมพงศ์ ท่างาน, เตชา ตาละนีก	425
38	พุทธธรรมการเรียนรู้วิถีพุทธในศตวรรษที่ 21 The Buddhist Dharma to create learning about Buddhist ways in the 21 st . อิสรพงษ์ ไกรสินธุ์, เอกรัตน์ มาผดุง	435
39	มาตรการยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม Strategic Measures for Cultural Tourism Development. นเรศร์ บุญเลิศ	445
40	การจัดการสุขภาวะและสวัสดิการโรงเรียนผู้สูงอายุโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง Management of Elderly Well-being and Welfare of Elderly School Through Monas fery-Centered which Temples were Central. คนอง วังฝายแก้ว, พระเมธีวชิรคุณ, พระครูพิศาลสรกิจ	457
41	ศึกษาวิเคราะห์บาปกรรมที่ปรากฏในธรรมพื้นเมืองเรื่อง มหาวิบาก Analyze Misery from Bad Deeds that Appears in the Folk Dharma on the Subject of Mahavipaka. พระศักรินทร์ ปริบุญณสีโล	465

- 42 การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องข้อมูลคติชนชุมชนบ้านแสลงโทนสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแสลงโทนอำเภอประโคนชัย
จังหวัดบุรีรัมย์ 473
Creating additional reading materials on folklore information of the
Ban Salaeng Thon community For Grade 6 students at Ban Salaeng
Tone School Prakhon Chai District Buriram Province.
พิพัฒน์ภาสัน บัญเทียน, พระประวิทย์ อุตตทโป, ประพันธ์ ปริงประโคน
- 43 การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนผู้สูงอายุ 485
Integrating Buddhist principles in learning management for schools for
the elderly.
เอกรัตน์ มาพะดุง, อิศรพงษ์ ไกรสินธุ์
- 44 จุดเด่น: ในสามัญญผลสูตรและอรรถกถา 495
Highlights: In Samaññaphala Sutta and Atthakathā.
กิจชัย วงศ์ราช, พระมหาณรงค์ วิจิตรธมโม, อรุณ สีทธิวงศ์
- 45 ภาวะผู้นำเชิงพุทธ 505
Buddhist Leadership.
เสพบัณฑิต โหม่งบัณฑิต, พัสกร อุ่นภาค
- 46 อิทธิบาท 4 กับการบริหารการจัดการองค์กรในศตวรรษที่ 21 518
Four Paths for Accomplishment for Management in the 21st Century.
สมพงษ์ แซ่ท้อ, ประวิทย์ เอกเจริญสุข, พระสมภพ ธิรญาโณ (รักมิตร),
พระทนนชัย กตตบุญโญ (สิทธิชัย)
- 47 การสร้างวินัยทางการเงินเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของครอบครัวตามหลัก
พระพุทธศาสนา 532
Creating Financial Discipline to Strengthen the Stability of Family According
to Buddhist Principles.
ปรัชญา บุตรสะอาด, สุขสร ทองที
- 48 เป้าหมายการพัฒนาชุมชนด้วยหลักพุทธธรรม 546
Community Development Goals with Buddhist Principles.
พระครูวินัยธรปยุตต์วิวัฒน์ จิตติภาโณ
- 49 ธรรมาภิบาลในการบริหารวัดในพระพุทธศาสนา 557
Good Governance in Buddhist Temple Administration.
พระครูสุภัททกิจจานุการ, ปรัชญา บุตรสะอาด

50	การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ : กรณีศึกษาการเมืองการปกครองเปรียบเทียบ สุโขทัยกับอยุธยา Comparative Government Politics: A Case Study of Sukhothai and Government Politics of Sukhothai King. พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ รอดทะยอย ขนติโพโล, สิทธิกร พันศิริ	570
51	การประยุกต์ใช้หลักปวารณาในพระพุทธศาสนาเพื่อการบริหารองค์กร An Application of Pāvaranā Principles in Buddhism for Organizational Management. วีระพงศ์ เกียรติไพรัช, พระครูสุธีสุตสุนทร, ชนกพร เล็กไพจิตร	585
52	รัฐประศาสนศาสตร์กระแสการก้าวขึ้นมาของผู้นำอายุน้อย New Generation Leader in Public Administration. ศิลาชัย หวังเจริญเวทย์	594
53	การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่ออุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี Water Resources Management for Industry and Tourism in Chonburi Province. พระมหาสุชาติ ธรรมกาโม, ประสาน เจริญศรี	606
54	การเสริมสร้างเครือข่ายของรัฐเอกชนและภาคประชาชนในการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำเพื่ออุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี Strengthening the network of state, private and public sectors in the management of water resources for industry and tourism in Chonburi. พระปลัดมนู จานจาโร, ประสาน เจริญศรี	620
55	พุทธจริยศาสตร์กับปัญหากลับไปเสพยาเสพติดซ้ำหลังผ่านการบำบัดฟื้นฟู Buddhist Ethics and the Problem of Repeated Drug Addiction After Rehabilitation สุพรรณ ชูชื่น, พูนศักดิ์ กมล	632
56	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งในยุคโลกาภิวัตน์ Buddhism and the development of a strong learning society In the era of globalization. พระมหาตุ้ย ขนติธมโม, พระสมุห์พุฒิพงษ์ พุทธิวิโส, พระครูอุปกิตปริยัติโสภณ, พระสมุห์ตฤณภัทร จินตามโย, พระครูอุเทศธรรมสาทิส	641
57	การบริหารราชการแผ่นดินตามหลักสัปปริสธรรม 7 Government administration according to the principle of Sappurisadhamma 7. พระครูปลัดอำนาจ สุมนโน (จิตรมั่น), จักรี ศรีจารุเมธีญาณ	652
58	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ Local government organizations based on Buddhism. พระกฤษณะ ฉันทกโร (วงษ์พรรษา), จักรี ศรีจารุเมธีญาณ	660

- 59 งานนิพนธ์ของพระมหากัจจนะในพระไตรปิฎก 667
 The Literary Works of Mahākaccāna in The Tripiṭaka
 พระมหาวรณัฐธรรณ ญาณกิตติ (ศรีชัย)
- 60 การพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันการท่องเที่ยวเชิง 684
 สุขภาพของเยาวราช
 Platform Developing for Increasing the Capacity of the Health Tourism
 Competition of Yaowarat.
 หงษ์ศิริ ภัยโยติลกชัย, เชิดพงษ์ วาณิชยานนท์, ยุภาวรรณ ดวงอินตา, วิลาวัลย์
 วิเศษวัชร
- 61 การพัฒนาความสามารถการอ่านและเขียนคำพื้นฐาน โดยใช้สมองเป็นฐาน 703
 (BBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านป่าบง
 The Development of Reading and Writing Ability in Basic Words by
 Using Brain-Based Learning of Grade 2 Students at Ban Pa Bong School.
 นุ ปาหน่อง, อรรถพงษ์ ผิวเหลือง, เรนุกานต์ พงศ์พิสุทธิกุล
- 62 การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพจิตด้วยโปรแกรมความสุขเชิงจิตวิทยา 714
 5 มิติ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความสุขของผู้ต้องขังสูงอายุ
 Developing A Model For Promoting Mental Health With A 5-Dimensional
 Psychological Happiness Program To Improve The Quality Of Life And
 Happiness Of Elderly Prisoners.
 ณีภูธรา ม้วนสุธา, กันตภณ หนูทองแก้ว
- 63 ศึกษาความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารงานประกันคุณภาพ 728
 ภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 ปทุมธานี
 Study the Need for Information System for Internal Quality Assurance
 Management of Educational Institutions Affiliation Secondary Educational
 Service Area Pathum Thani.
 ศรีบุญ ศรีพูล, พิมลพรรณ เพชรสมบัติ
- 64 การพัฒนาความสามารถการอ่านและเขียนคำพื้นฐานโดยใช้สมองเป็นฐาน 733
 (BBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดเสาทิน
 The Development of Reading and Writing Ability in Basic Words by
 Using Brain-Based Learning of Grade 4 Students at Wat Sao Hin School.
 นุชนาฏ พงศ์ไพรสกุล, อรรถพงษ์ ผิวเหลือง, ตรีชฎา วิจันทร์ตา
- 65 อาชญากรรมแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในสังคมไทยยุคดิจิทัล 743
 Call Center Crimes in Thai Society in the Digital Age.
 พระณัฐวุฒิ พันทะลี, มนต์เทียน มนตราภิบุลย์, อาทิตย์ ผ่านพูล, อภิชาติ เหม้อยไธสง,
 ณัฐอร เจือจันทร์

- 66 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิค KWL Plus บูรณาการจรรยาบรรณวิชาชีพครู ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนศรีวิทยา
Development of Learning Achievement in Social studies and Analytical Thinking Skill by 5E Inquiry Learning Management together with KWL Plus Technique integration Code of Ethics of Teaching Profession of Mattayomsuksa 3 Students at the Suansriwittaya School.
ภาณุวัฒน์ นวลพลับ 757
- 67 การพัฒนาความสามารถการอ่านและเขียนคำพื้นฐานโดยใช้กระบวนการบันได 6 ขั้น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านป่าบาง
The Development of Reading and Writing Ability in Basic Words By Using six steps Learning process of Grade 4 Students At Ban Pa Bong School.
กานดาพร อนันต์หงสา, อรรถพงษ์ ผิวเหลือง, เรณุกานต์ พงศ์พิสุทธิกุล 775
- 68 การพัฒนาโปรแกรมชะลอไตเสื่อมด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทยในผู้ป่วยที่มีภาวะไตเสื่อม โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชของค์ที่ 17 จังหวัดสุพรรณบุรี
Developing a program to slow down kidney deterioration using Thai traditional medicine in high levels of kidney deterioration The 17th Somdej Phrasangkrarach Hospital Suphanburi Province.
ผาณิต เยี่ยมสวัสดิ์ 786
- 69 ทวารวดีเมืองโบราณนครปฐม: เส้นทางย้อนรอยศิลปะ ภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม
Nakhon Pathom the Ancient City of Dvaravati: A Retracing Route, Art, Language, Religion, and Culture.
ภูมิภควัฒน์ ภูมิพงศ์คชศร, โยตะ ชัยวรมันกุล 795
- 70 ผลของการใช้สื่อออนไลน์ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของวัยรุ่นตอนปลาย
Effects of using Social Media on Behavioral Changes in Late Adolescence.
ธณัฐชนันท์ ปิ่นพงศ์, ณิชฎฐา ม้วนสุธา 814
- 71 การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน
Applying Buddhist Dhamma Principles to People's Lives.
พระครูเชมพัชรากร ไทยเอี่ยมวงศ์, ณิชฎฐา ม้วนสุธา 830
- 72 การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการสมานฉันท์เพื่อสร้างสังคมสันติสุข
Applying Buddhist Principles to Create Reconciliation to Create A Peaceful Society.
พระครูวินัยธรพิทยา จันทนเสถียร, ณิชฎฐา ม้วนสุธา 845

73	การสร้างเสริมสังคมคุณธรรมของประชาชนตามแนวพระพุทธศาสนา The Promotion of the Moral Society of the People According to Buddhism. พระปลัดเกียรติศักดิ์ ปญญาเมธี (คณาน), ณีฐา ม้วนสุธา	862
74	พระสงฆ์กับงานสังคมสงเคราะห์ในชุมชน The Monks and Social Work in the Community. ศุภกาญจน์ เอกบุตร, ณีฐา ม้วนสุธา	876
75	การฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องขังตามแนวพระพุทธศาสนา Rehabilitation Of Behavior of Prisoners According to Buddhism. ฉวีตรชัย มุสิกะ, ณีฐา ม้วนสุธา	889
76	องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา Components of Transformative Leadership for Secondary School Administrators. นิสสรณ์ กิรติพิพัฒน์พร, พิมลพรรณ เพชรสมบัติ	903
77	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสืบสานศิลปวัฒนธรรมหัวโขน: กรณีศึกษา ชุมชนเขตหลักสี่ Community Participation in Preserving the Khon Masks art and Culture: A Case Study of the Laksi Community. ศรัณพร พงศ์ศรีโรจน์, นิตาภรณ์ แสงสกุล	916
78	แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี Guidelines for School Administration based on Good Governance under the Office of Secondary Education Service Area, Pathum Thani. พยุงค์ศักดิ์ จินดาศรี, พิมลพรรณ เพชรสมบัติ	924
79	การยกระดับคุณค่าผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัด สุพรรณบุรี Upgrading the Product Value of the Enterprise Group to the Community Product Standard, Suphanburi Province. พระครูโสภณวีรานูวัตร	935
80	การสาธารณสุขตามหลักการทางพระพุทธศาสนา Buddhist Concepts for Public Health. พระทรงวิทย์ ธรรมโชโต	952
81	การประยุกต์ใช้สมุนไพรในงานสาธารณสุขของประเทศไทย Application of herbs in Public Health in Thailand. พระนิกร กรุณกรุด, เอกมงคล เพ็ชรวงษ์	965

82	เปรียบเทียบสิกขาบทปาจิตีย์ของพระพุทธศาสนาหายานกับพระพุทธศาสนาเถรวาท Comparison of the Pacittiya Rules of Mahayana Buddhism and Theravada Buddhism. พระครูภัทรกิตติสาร, พระสุเทพ สุตธมโม	976
83	การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พุทธศิลป์ Raising Awareness in Preserving Buddhist Art. พระชาณี ขนติสมปโนน, พระทรงวิทย์ ธมมโชโต	992
84	ศึกษาชีวิตนางสุชาดาในพระพุทธศาสนา Study the Life of Mrs. Suchada in Buddhism. พระสุรศักดิ์ จิตเมโธ	1009
85	พุทธรัฐศาสตร์กับการพัฒนาสังคมโลกในยุคดิจิทัล Buddhist Political Science and the Development of Global Society in the Digital Age มะลิ ทิพย์ประจง, บุญยีน งามเปี่ยม, พระครูปริยัติคณานุรักษ์ สุวิชาโน (ศรีสมงาม), เกษม ประอาจ	1017

ศึกษาเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจากหนังสือ “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน”
จังหวัดพิจิตร

Study Local Historical Stories from Books “Old Pictures tell the Legend of
Taphan Hin” Phichit Province

¹พระณภัทร ปณญาวุโธ (ตรียาววุฒิวิทย์), ²สุขเกษม ขุนทอง, ³พระครูพิสุทธิปัญญาภิวัฒน์,
⁴พระสมพงษ์ ฌณฺฐิโก (เฒ่าเจ้า)

¹PhraNapat Phunywutho (Treeyawutthiwad), ²Sukkasem Khoonthong,

³Phrakhru Phisutthipanyaphiwat, ⁴PhraSompong Natthiko (Thaongao)

^{1,2,3,4}วิทยาลัยสงฆ์พิจิตรและวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^{1,2,3,4}Phichit and Phuttha Chinarat Buddhist College,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

¹Corresponding author, e-mail: sarawootthamee@gmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจากหนังสือ “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน” จังหวัดพิจิตรเป็นการวิจัยเอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูล “หัตถ์ภูมิ” วิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหา ตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการศึกษา พบว่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้กล่าวถึง “หินดาน” อันเป็นที่มาชื่อ “ตะพานหิน” และระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้นำประเทศต้องการสร้างเมืองหลวงที่จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นสาเหตุของการสร้าง “เส้าป่นจัน” ซึ่งเป็นเครื่องทุ่นแรงที่ใช้ลำเลียงสินค้าขึ้นจากเรือ และด้านวิถีวัฒนธรรม มีการกล่าวถึงความเชื่อของคนไทยที่มีต่อ “หลวงพ่พุทธรพิชัย” เป็นพระพุทธรูปคู่บารมีของวัดตะพานหิน และความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนต่อเทพ 3 องค์ ได้แก่ 1) เทพเจ้าที่คุ้มครอง 2) เทพแห่งโชคลาภ และ 3) เทพชั้นสูงและผู้คุ้มครองประตูลสวรรค์

คำสำคัญ: ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น, วิถีวัฒนธรรม, ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน

Abstract

This research has the objective to study local historical stories from books “Old pictures tell the legend of Taphan Hin” Phichit Province. It is document research. Collect secondary data, check for accuracy by 3 qualified experts, and analyze the content data. The results of the study found that local history mentions “Hin Dan” which is the origin of the name “Taphan Hin” and during World War II, the country's leaders wanted to build

a capital in Phetchabun Province. Is the cause of creation “Shao Panchan” which is a labor-saving machine used to transport goods from ships and cultural aspects There is mention of Thai people's beliefs about “Luang Pho Phuttha Phichai” is a majestic Buddha image of Wat Taphan Hin. And the beliefs of Thai-Chinese people in 3 gods: 1) the god of protection, 2) the god of fortune, and 3) the high god and protector of the gates of heaven.

Key words: local history, cultural way of life, old pictures telling the legend of Taphan Hin.

บทนำ

ในอดีตมนุษย์เขียนภาพลงบนผนังถ้ำ (อนุสรณ์ วิจารณ์ปรีชา, 2555: 1) การเขียนภาพจะใช้สีที่เป็นธรรมชาติ เช่น ยางไม้ ภาพศิลปะผนังถ้ำที่ค้นพบส่วนใหญ่เป็นรูปสัตว์ที่มีมนุษย์พบเจอในยุคน้ำแข็ง เช่น ช้างแมมมอธ วัว ม้า สิงโต กวาง และรูปมนุษย์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการค้นพบรูปมนุษย์และสัญลักษณ์ต่างๆ ด้วยเช่นกัน สัญลักษณ์ที่ค้นพบภายในถ้ำนั้นจะมีความคล้ายคลึงกัน อาจบ่งชี้ถึงสัญลักษณ์ในความคิดซึ่งสอดคล้องกัน ผู้สร้างภาพวาดยุคก่อนประวัติศาสตร์ภาพศิลปะผนังถ้ำ อาจถูกสร้างขึ้นด้วยหลายวัตถุประสงค์ด้วยกัน เพียงแต่ยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจน (NATIONAL GEOGRAPHIC ฉบับภาษาไทย, [ออนไลน์]) ภาพจึงเป็นเป็นหลักฐานสำคัญที่อธิบายได้ว่ามนุษย์เรานั้นมีวิวัฒนาการมีอารยธรรม มีความเชื่อ และความคิดสร้างสรรค์มาตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์ กาลเวลาจะผ่านไปนับพันปีจากนั้นมนุษย์ได้พัฒนาเทคโนโลยีกล่าวคือ การคิดค้นกล้องถ่ายรูป (ณัฐวดี รอดภัย, 2565: 1) เพื่อถ่ายภาพต่างๆ ส่งผลต่อคุณค่าทางจิตใจ ที่ทำให้คนรุ่นปัจจุบันได้รับรู้เรื่องราวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

การถ่ายภาพในประเทศไทยเริ่มปรากฏขึ้นในรัชกาลที่ 3 โดย จอห์น ทอมสัน เข้ามาในประเทศไทย และได้ถ่ายพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และถ่ายรูปพระราชพิธีโสกันต์ของเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ ตลอดจนรวมถึงถ่ายภาพวิถีชีวิตและสภาพบ้านเรือนของไทยในสมัยนั้น นำกลับไปเผยแพร่ที่ประเทศอังกฤษ ในประเด็นนี้คนไทยในสมัยนั้นมีความเชื่อว่า “การถ่ายรูปจะทำให้อายุสั้น” ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 ประเทศไทยเริ่มมีการติดต่อค้าขายกับชาติตะวันตกมากขึ้น บ้านเมืองมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ การถ่ายภาพจึงเป็นที่นิยมของชนชั้นสูงและกลุ่มคนชั้นนำ ก่อนจะแพร่หลายไปสู่ประชาชน ทำให้มีคนไทยหลายคนชื่นชอบการถ่ายภาพในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ช่างภาพคนแรกที่มีฝีมือเป็นเยี่ยมจนได้เป็นช่างภาพหลวงคือ พระยากระสาปกิจโกศล (โหมต อมาตกุล) และนายจิตร จิตราณี ได้เปิดร้านถ่ายรูปขึ้นเป็นแห่งแรกอยู่ที่กุฎีจีนฝั่งธนบุรี เมื่อ พ.ศ.2406 โดยให้บริการถ่ายภาพจนมีความชำนาญจนได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น ขุนสุนทรสารทิสลักษณ์ (เบญจจา ภูริพงศธร, [ออนไลน์])

ปัจจุบันมีการเก็บรวบรวมภาพในอดีตนำมาทำเป็นหนังสือภาพ ซึ่งในประเทศไทยมีผู้รวบรวมภาพเก่า คือ นายเอนก นาวิกมูล และนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์ โดยเดินทางไปตามชุมชนบ้านร้านตลาดเพื่อขอถือปัฐรูปภาพนำมาจัดทำ “สมุดภาพประจำจังหวัด” ทั้งสองคนมีความชื่นชอบในการทำหนังสือ

แนว “บันทึกสังคม” โดยมีประสบการณ์ทำสมุดภาพมาแล้วหลายเล่ม เช่น สมุดภาพสงขลามหาวิทยาลัย สมุดภาพการแพทย์ไทย ลึนซ์ภาพเก่า เมืองไทยในภาพเก่า ฯลฯ แนวคิดการทำสมุดภาพและหนังสือภาพ เกิดจากการหาของดีในท้องถิ่นของตน พิจารณาต้นทุนทางประวัติศาสตร์และวิถีวัฒนธรรมที่คนรุ่นเก่าสร้างไว้ แล้วคิดทางพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น (กรณีศ รัตนามัทธนะ และณัฐจิตรรา ชินารมย์รัตน์, [ออนไลน์]) เพื่อตอบโจทย์ การท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์มรดกวิถีวัฒนธรรมของพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ในปี พ.ศ. 2556 มีนายทศพล เตียวประเสริฐกุล เป็นบรรณาธิการ ผู้ที่จัดทำหนังสือ “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน” มีความประสงค์ที่จะให้คนรุ่นใหม่มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนตะพานหิน โดยรวบรวมภาพเก่าในอดีตจนถึงปัจจุบัน (ทศพล เตียวประเสริฐกุล, 2556: 8) เป็นการเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญของเมืองตะพานหิน ส่งผลกระทบต่อกลุ่มของผู้ที่รักเมืองตะพานหิน ที่มีภาพเก่าในอดีตแล้วนำภาพเหล่านี้มาจัดทำเป็นหนังสือภาพ เพื่อเป็นการสื่อสารจากอดีตไปสู่รุ่นปัจจุบันได้อย่างน่าชื่นชม จากคำกล่าวที่ว่า “รูปภาพเพียงหนึ่งภาพสามารถแทนคำบรรยายได้นับแสนนับล้านคำ” ดังนั้น การพัฒนาบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาครัฐ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความร่วมมือในการส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ พื้นฟูขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น และความเชื่อ ที่สะท้อนออกมาในรูปพัฒนาการ และ การอพยพเข้ามาของคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่ตะพานหิน (กนกนิ ศาธนาโชคพิสิษฐ, 2564: 3-4)

จากที่กล่าวมามีความสอดคล้องกับ แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Theobald, W. F. (1994)) และได้ถูกพัฒนาไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจ ไม่ทำลายทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวที่อาจจะกระทบต่อคุณค่าดั้งเดิม บนหลักการจัดการที่เหมาะสม หลีกเลี่ยงปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตของชุมชนที่เปรียบเสมือนมรดกของคนทั้งประเทศที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์มรดกวิถีวัฒนธรรม (Swarbrooke, J., 1999) ไว้ให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งผู้วิจัยมองว่า เรื่องราวความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และวิถีวัฒนธรรม ผ่านหนังสือ “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน” เป็นกระบวนการรำลึกถึงความทรงจำที่บรรพชนได้สร้างสรรค์ให้กับคนรุ่นอนาคตได้รับรู้เรื่องราวในอดีต ดังนั้น การรื้อฟื้นความทรงจำร่วมของ “ตะพานหิน” ออกมาสู่สายตา เพื่อประชาชนในพื้นที่และนอกพื้นที่นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเรื่องราวเชิงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจากหนังสือ “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน” ในประเด็นประวัติศาสตร์และวิถีวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยวบนฐาน “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน” จังหวัดพิจิตร โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษา ประเด็น “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน” มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลตุ๊กตุมิจากหนังสือ “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน” ในประเด็นประวัติศาสตร์และวิถีวัฒนธรรม
2. การตรวจสอบข้อมูลความถูกต้อง ผู้วิจัยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ จำนวน 3 คน
3. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการเชิงพรรณนา
4. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย

ผลการศึกษา

จากประวัติศาสตร์จังหวัดพิจิตรเป็นเมืองโบราณที่ปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีถึงสมัยทวารวดี มีคูน้ำคันดินล้อมรอบ เช่น เมืองนครไชยบุรี อำเภอโพทะเล, เมืองเก่า พิจิตร, เมืองป่า อำเภอทับคล้อ และมีพัฒนาการมาตลอดตั้งแต่สมัย สุโขทัย อยุธยา จนถึงรัตนโกสินทร์ ปัจจุบัน อำเภอตะพานหินถือว่าเป็นอำเภอไม่เก่านัก ฟังก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2483 ปรากฏหลักฐานประเภทบันทึกการเดินทาง เมื่อมีการสร้างทางรถไฟสายเหนือจากสถานีนครสวรรค์ไปถึงสถานีพิษณุโลกเมื่อ พ.ศ. 2451 แต่ก่อนหน้านั้นชุมชนริมแม่น้ำน่านจะมีความสำคัญที่สุด ที่ปรากฏชื่อให้พบเห็น ได้แก่ เมืองภูมิ บ้านบางไผ่ บ้านหัวดง บ้านเขารูปช้าง บ้านชะมั่ง บ้านวังกลด ฯลฯและมีการกล่าวถึงที่มาของชื่อ หัวदान (ตะพานหิน)

“หัวदान” ขวางลำน้ำน่าน และทางใต้ของหัวदानจะพบหาดทรายติดต่อกันเป็นแนวยาว เมื่อถึงฤดูแล้ง บริเวณหัวदानจึงเต็มไปด้วยหาดทรายที่สวยงาม ซึ่งสามารถดึงดูดให้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นมาเล่นน้ำกันเป็นจำนวนมาก จึงถือได้ว่า “หัวदान” เป็น “เอกลักษณ์” อันเป็นต้นกำเนิดของชื่อ “ตะพานหิน” และ “ตะพานหิน” เป็นชื่อที่เรียกกันในลักษณะ “ภูมินาม” คือ เรียกชื่อตามลักษณะของภูมิประเทศ ดังนั้น ชื่อ “ตะพานหิน” จึงมีที่มาจากลักษณะของภูมิประเทศที่เป็น “ตะพาน” หรือ “สะพาน” สอดคล้องกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน “สะพาน” คือ สิ่งปลูกสร้างข้ามแม่น้ำลำคลอง ส่วน “ตะพาน” คือ สิ่งปลูกสร้างสำหรับข้ามแม่น้ำลำคลอง บางที่ยื่นลงไปใต้น้ำสำหรับขึ้นลง

ทางราชการต้องการจะมาสร้างท่าเรือน้ำลึกที่อำเภอตะพานหิน โดยมีเหตุผลว่าเพื่อต้องการสร้างความเจริญในด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำ “หัวदान” คือ อุปสรรคกีดขวางการคมนาคมทางน้ำ (สมัยก่อนการคมนาคมจะใช้ทางน้ำเป็นหลัก) คนเดินเรือจึงร่วมมือกันขุดหัวदानให้เป็นร่องน้ำ พอเรือโดยสารจะผ่านไปได้ ครั้งเมื่อ พ.ศ. 2530 บริษัทประมูลงานใต้ ได้ใช้เครื่องจักรทันสมัยขึ้นเป็นแพขนาดใหญ่ตัดตั้งรถแบคโฮมาขุด “เอกลักษณ์” ซึ่งถือเป็นจุดเด่นและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของคนตะพานหิน สิ่งสุดท้ายที่คงเหลือให้เป็นอนุสรณ์อยู่ คือ ศาลเจ้าพ่อหัวदान และชื่อของชุมชนหัวदान

สงครามโลกครั้งที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2484-2485 ซึ่งเป็นช่วงที่กองทัพญี่ปุ่นกรีธาทัพเข้าประเทศไทย ขณะนั้นจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงมีความประสงค์จะย้าย

เมืองหลวงจากกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ลึกเข้ามาทางตอนในของประเทศ แต่การขนส่งวัสดุก่อสร้างทางถนนยังไม่สะดวก จึงมีการขนส่งทางน้ำเท่านั้นที่เหมาะสม แต่แม่น้ำป่าสักซึ่งเชื่อมจากพระนครศรีอยุธยาไปยังเพชรบูรณ์ตื้นเขิน และไม่มีน้ำตลอดลำน้ำ ทำให้เป็นอุปสรรคในการขนส่ง จึงต้องใช้ลำน้ำน่านลำเลียงวัสดุก่อสร้างมาทางเรือ โดยขึ้นฝั่งที่ตลาดตะพานหิน จากนั้นได้ส่งต่อไปยังจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างรอกกว้านขนสินค้าขึ้นจากเรือ ทำให้ทางราชการอนุมัติก่อสร้างเสาปั้นจั่นขึ้นบริเวณริมฝั่งแม่น้ำน่าน ประกอบกับตลาดตะพานหินเป็นเมืองเกษตร มีสินค้าเกษตรหลายชนิด เช่น ข้าวสาร ข้าวเปลือก ข้าวโพด และของป่า จังหวัดเพชรบูรณ์ จะมีสินค้าประเภทไม้กระดานแปรรูป แร่ยิปซัม และไม้ซุง ซึ่งต้องนำมาลงเรือสินค้าที่บริเวณตลาดตะพานหิน ล่องไปตามแม่น้ำน่านผ่านอำเภอบางมูลนาก อำเภอชุมแสง ไปยังจังหวัดนครสวรรค์ (ปากน้ำโพ) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และส่งต่อเข้าถึงกรุงเทพฯ และสินค้าที่นำมาจากกรุงเทพฯ ได้แก่ วัสดุก่อสร้าง เหล็ก ปูน เครื่องจักร และกระดาษเพื่อใช้พิมพ์ธนบัตรใช้ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 (ธนบัตรที่รัฐบาลพิมพ์ขึ้นใช้เองเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบก็ไร้ค่า) และสิ่งสำคัญ คือ ความจำเป็นในการใช้เสาปั้นจั่นทั้งหมดลง เพราะมีการขนส่งทางรถไฟที่สะดวกสบาย

ตะพานหินมีความเจริญเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ประชากรเพิ่มมากขึ้น แต่ตัวเมืองอยู่ทั้งสองฝั่งแม่น้ำน่าน การคมนาคมไปมาหาสู่กันจะต้องข้ามเรือจ้างจากฝั่งตะวันตกมายังตลาดซึ่งอยู่ทิศตะวันออก และเป็นย่านการค้าซึ่งไม่สะดวก หากจะขนส่งสินค้าก็ไม่สามารถทำได้จะต้องไปข้ามสะพานข้ามแม่น้ำน่านที่อำเภอเมืองพิจิตร (สะพานพระพิจิตร) ซึ่งอยู่ห่างไกล เสียเวลา และเสียค่าใช้จ่ายมาก

ในประเด็นนี้ชาวตลาดตะพานหินจึงร่วมใจเรียกรับบริจาคเงิน เพื่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำน่าน ได้เงินมาประมาณหนึ่งล้านบาทเศษ บุคคลสำคัญที่บริจาคสร้างสะพาน เช่น ตระกูลบุรพรัตน์ นายเทศมนตรีเชื่อกับนางอุดมศรี เศรษฐะทัตต์ นายสังวาลย์ แดงทองดี นายเป็รื่องกับนางตุ้ม รอดอ่อง เป็นต้น จุดที่สร้าง คือ บริเวณเสาปั้นจั่น จึงได้รื้อถอนเสาปั้นจั่นออกตั้งแต่ พ.ศ. 2512 และเริ่มการสร้างสะพานขึ้นมาแทนที่ แล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2515 และโดยเชิญจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นมาเป็นประธานในพิธีเปิดเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 และตั้งชื่อสะพานนี้ว่า สะพานรัฐราษฎร์รังสรรค์ (ตะพานหินสามัคคี) ทำให้ตลาดตะพานหินเชื่อมฝั่งตะวันออกก็ขยายตัวไปสู่ฝั่งตะวันตกตามลำดับ เป็นการปิดตำนาน “เสาปั้นจั่น” อย่างถาวร

ในประเด็นวิถีวัฒนธรรม จากหนังสือ “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน” ได้กล่าวถึง ความเชื่อและความศรัทธาของคนตะพานหินที่มีต่อ วัดตะพานหิน และวัดเทวประสาท และคนไทยเชื้อสายจีนต่อ “ศาลเจ้าพ่อปู่ท้าวทอง” พบว่า

วัดตะพานหิน เป็นวัดที่มี “พระพุทธรูปหลวงพ่อบุญพิชัย” เป็นพระพุทธรูปคู่บารมีของวัดตะพานหินองค์หนึ่ง ที่มีพุทธลักษณะงดงามมาก ทราบแต่เพียงว่าเมื่อ พ.ศ. 2472 “นายสมบุรณ์” (ไม่ทราบนามสกุล) อัญเชิญมาจากอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ มีแต่เพียงเศียรเท่านั้น สันนิษฐานว่าเป็นพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย (แต่เมื่อพิจารณาจากพุทธลักษณะน่าจะเป็นสมัยอยุธยาตอนต้น) สร้างด้วยศิลา มี

ลักษณะเกลี้ยงเกลา แต่ด้วยเหตุผลใดไม่ทราบนายสมบุรณ์ จึงนำแต่เศียรมาถวายต่อหลวงพ่อบุญมา (พระพิบูลศีลสุนทร) เจ้าอาวาสวัดตะพานหินในสมัยนั้น

หลังจากรับเศียรหลวงพ่อบุญมาพิชัยได้ไม่นาน หลวงพ่อบุญมา พระปลัดเจริญ ปุณฺณสุวัฒน์ โอรสเจ้าอาวาส และนายสมบุรณ์ ได้ปรึกษากันว่าควรจะปั้นองค์พระพุทธรูปให้สมบุรณ์ จึงไปหาช่างฝีมือดีจากเมืองปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ คือ “นายยังและนายนพ” จัดการปั้นรูปขึ้นเป็นองค์พระ ทำการปั้นด้วยปูนซีเมนต์ โดยปั้นต่อจากเศียรลงมาจนเป็นองค์พระ ใช้เวลาปั้นและลงรักปิดทองประมาณ 3 เดือน จึงสำเร็จเป็นองค์พระพุทธรูปปางมารวิชัย และจึงจัดให้มีพิธีพุทธาภิเษก และมหรสพสมโภชเป็นเวลา 3 วัน 3 คืน ในวาระนี้ “พระพิบูลศีลสุนทร” จึงได้ขนานนามพระพุทธรูปว่า “หลวงพ่อบุญมาพิชัย” เหตุที่ขนานนามเช่นนี้ก็เพราะเป็นเศียรพระพุทธรูปที่ได้มาจากอำเภอฟิชัย จึงตั้งชื่อพระพุทธรูปตามชื่อเมืองฟิชัย ขณะที่บางคนกล่าวว่าเพื่อเทิดเกียรติแด่ “พระยาพิชัยดาบหัก” เจ้าเมืองฟิชัยในสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ซึ่งปรากฏว่าหลวงพ่อบุญมาพิชัยชอบทหารมาก และตรงกับความจริงที่ว่าผู้ใดก็ตามที่มาบนบานศาลกล่าวหลวงพ่อบุญมาพิชัยในการคัดเลือกทหารเกณฑ์ไม่ให้ถูกทหาร (ไม่ให้ได้รับใบแดง) มักจะได้อายุใบแดงเสมอจนที่เป็นกล่าวขานกันทั่วไปว่าหลวงพ่อบุญมาพิชัยชอบทหารจนไม่มีผู้ใดกล้าบนบาน

หลวงพ่อบุญมาพิชัยเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยซึ่งถือว่าเป็นปางที่ยิ่งใหญ่แสดงอิทธิฤทธิ์เอาชนะมารได้ หลวงพ่อบุญมาพิชัยมีขนาดหน้าตักกว้าง 39 นิ้ว ความสูงองค์พระจนถึงพระเศียรมาลาสูง 47 นิ้ว และจนถึงส่วนยอดของซุ้มเรือนแก้วสูง 65 นิ้ว ฐานชุกชีจากพื้นวิหารจนถึงองค์พระสูง 69 นิ้ว รวมความสูงจากฐานองค์พระจนถึงส่วนยอดของซุ้มเรือนแก้วสูง 134 นิ้ว พื้นผนังวิหารด้านหลังสีฟ้ามีม่านปูนปั้นสีแดงทั้ง 2 ด้าน รวดด้วยเชือกสีชมพู บนฝั่ม่านปรากฏเทพนมลอยบนเมฆหันหน้าเข้าหาองค์หลวงพ่อบุญมาพิชัย ทำให้องค์พระพุทธรูปพิชัยสีทองงามเด่นอยู่ตรงกลาง

วัดเทวประสาท เป็นสถานที่ประดิษฐาน “พระพุทธรูปเศียรขาด” หรือหลวงพ่อบุญมา อมาเภอตะพานหิน เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางประทานพร ก่อสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก ภายในกลวงเป็นกฏิพระมีขนาดฐานกว้าง 20 เมตร สูงจากฐานถึงปลายพระเศียร 33 เมตร (เฉพาะองค์พระสูง 29 เมตร ฐานสูง 4 เมตร) เมื่อเริ่มก่อสร้างนั้นมีผู้อุปถัมภ์หลัก คือ พระภิกษุมิ คุดตสิโร ซึ่งสมัยเป็นฆราวาสนั้น เป็นคหบดีชาวอำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ และมีความเลื่อมใสในตัวพระครูสุเทพสิทธิการย์ เจ้าอาวาสวัดเทวประสาท จึงถวายเงิน 150,000 บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาท) เพื่อก่อสร้างอุโบสถ และท่านก็ได้อุปสมบทอยู่ที่วัดนี้ พระภิกษุมิ คุดตสิโรจะสร้างพระพุทธรูปองค์ใหญ่ขึ้นในวัดนี้ จึงบริจาคเงินเพื่อก่อสร้างอีกเป็นระยะๆ รวมเป็นเงิน 186,000 บาท (หนึ่งแสนแปดหมื่นหกพันบาทถ้วน)

พระครูสุเทพสิทธิการย์เป็นผู้วางโครงสร้างและวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2508 เวลา 09.45 น. แล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2511 องค์พระทาสีเหลือง สิ้นค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 450,000 บาท (สี่แสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2512 มีพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในพระเศียรพระพุทธรูป โดยมีนายแสวง ศรีมาเสริม ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตรในขณะนั้นเป็นประธาน

วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2513 จัดงานบรรจุพระเนตร โดย พลเอก หลวงกัมปนาทแสนยากร เป็นผู้แทนพระองค์ในการเจิมพระเนตร และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานนามว่า “พระพุทธรูปทองคำ” ครั้งถึง พ.ศ. 2527 สีเหลืองขององค์พระซีดจางลง นายวัย เสนอ อิม กรรมการวัด ร่วมกับนายถนอม เกตุงาม นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลตะพานหิน จึงเริ่มโครงการปิดทององค์พระโดยมีนายวิเชียร หล่อทองไพศาล คหบดีอำเภอตะพานหินร่วม บริจาคเป็นปฐมด้วยเงินจำนวน 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) พร้อมด้วยชาวตะพานหินจนปิดทองแล้วเสร็จทั้งองค์พระ

ต่อมาได้มีการก่อสร้างกำแพงแก้วล้อมรอบองค์พระและจัดทำรูปหล่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) หลวงพ่อเงิน วัดบางคลาน หลวงปู่มี (พระภิกษุมิ คุตตสีโล) พระครูสุเทพสิทธิการย์ พระครูพิทักษ์พุทธมงคล ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดรูปที่สามของวัดเทพประสาท มาประดิษฐานไว้ด้านหน้าองค์พระพุทธรูปทองคำเพื่อให้ประชาชนได้กราบไหว้สักการบูชา และในงานประเพณีลอยกระทงทางวัดจะสูบน้ำเข้ามาในบริเวณกำแพงแก้ว ใช้อุปกรณ์ทำน้ำไหลวนรอบองค์พระพุทธรูปทองคำ เพื่อให้ผู้คนเข้าไปลอยกระทงรอบองค์พระพุทธรูปทองคำเป็นประจำทุกปี

ความเชื่อ และความศรัทธาของคนไทยเชื้อสายจีน

จากหลักฐานหนังสือ “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน” ในประเด็นนี้ผู้เขียนได้คาดเดาว่า คนจีนกลุ่มแรกๆ นั้นคงจะเข้ามาหลังจากเมืองตะพานหินเริ่มขยายตัวมีถนนหนทาง มีสถานีรถไฟและเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางน้ำในย่านนี้แล้ว เมื่อประมาณ พ.ศ. 2480 โดยจีนแต่จิวเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นก็เป็นคนจีนไหหลำ และจีนแคะตามลำดับ เข้ามาเพื่อทำการค้าขาย โดยเก็บหอมงำไร ขยายทุนจากเล็กสู่ใหญ่ จนเป็นเสาหลักที่สำคัญทางด้านธุรกิจในท้องถิ่นจนถึงปัจจุบัน และการเข้ามาจะนำวิถีวัฒนธรรม ความเชื่อ และความศรัทธาของตนเองเข้ามาด้วย จากนั้นได้สร้างศาลขึ้นในบริเวณบ้านนายเชื้อ เศรษฐะทัตต์ อดีตนายกเทศมนตรี โดยตั้งชื่อว่า “ศาลเจ้าพ่อปุงท้าวทอง” ซึ่งแปลว่า “เทพเจ้าที่คุ้มครอง” โดยสร้างรูปเคารพของเจ้าพ่อตะพานหินด้วยปูนปั้นและกราบไหว้บูชามาจนทุกวันนี้

เนื่องจากศาลเจ้าพ่อเดิมตั้งอยู่ไกลจากแหล่งชุมชนมาก ทำให้ของเส้นไหว้ของเจ้าพ่อถูกขโมย และต่อมาเกิดเหตุการณ์ที่ไม่มีใครคาดคิดเมื่อรูปปั้นเจ้าพ่อถูกคนร้ายขโมยไปจากศาล นายหยง แซ่โต้ว (ร้านขายยาเทียนชิวตั้ง) และนายเซ็งฮ้อ แซ่เจ็ง ผู้นำชาวจีนในท้องถิ่น จึงขอให้ย้ายศาลเจ้าพ่อมาอยู่ในที่ปัจจุบัน คืออยู่เหนือบ้านนายโตก รอดรักษา (ประมาณ พ.ศ. 2495-2500) และจัดหารูปเคารพเจ้าพ่อองค์ใหม่มากราบไหว้บูชาแทน แต่เหมือนปาฏิหาริย์หลังจากสร้างศาลเสร็จมาไม่นาน ก็มีชาวบ้านไปทอดแห และพบรูปปั้นเจ้าพ่อองค์เดิมอยู่ในคลองกุดสล้า (บริเวณโรงเรียนเทศบาลสองในปัจจุบัน) ชาวตะพานหินจึงให้เชิญรูปปั้นองค์เดิมกลับมาสักการบูชาเป็นหลัก ส่วนเจ้าพ่อองค์ใหม่นั้นก็เปลี่ยนนามของท่านเป็น “เจ้าพ่อไฉ่จั้งเอี้ยะ” ซึ่งเป็น “เทพแห่งโชคลาภ” กราบไหว้ขอพรเป็นสิริมงคลแก่บ้านเมืองต่อมา

เมื่อ พ.ศ. 2500 เจ้าพ่อปุงท้าวทองได้ประทับทรงและมีดำริให้ชาวตะพานหินจัดหารูปเคารพองค์เทพผู้ใหญ่มาสถิตเพิ่มในศาลเจ้า โดยท่านให้เหตุผลว่าลูกหลานสร้างศาลขนาดใหญ่โตให้ท่านนั้น แต่ท่านยังมีบารมีไม่เพียงพอขอให้เชิญรูปเคารพและจิตวิญญาณขององค์เทพที่มีบารมีสูงมาร่วมสถิตอยู่ในศาลนี้ด้วย นายหลิมจิว แซ่อาว คหบดีชาวตะพานหิน จึงได้ไปจัดหารูปเคารพ เจ้าพ่อกำเทียนได้ที่

ซึ่งเป็นเทพชั้นสูงและเป็นผู้คุ้มครองประตูสวรรค์ (นำเทียนมั่งแปะกง) มาสถิตในศาลเจ้าพ่อตะพานหิน เป็นองค์ที่สาม

คนไทยเชื้อสายจีนมีความเคารพและศรัทธาเจ้าพ่อทั้งสามองค์มาก จึงมีการจัดให้มีงานฉลองใหญ่โตเป็นประจำทุกปี ทั้งอัญเชิญรูปเคารพเจ้าพ่อทั้ง 3 องค์ และรูปเคารพเจ้าแม่ทับทิมซึ่งเป็นที่นับถือของชาวจีนไท่หล่าแห่งหนรอบเมืองเพื่อเป็นสิริมงคล (ราวเดือนพฤษภาคมของทุกปี) ทำให้เกิดประเพณีการแห่มังกรทอง สิงโต และเอ็งกอ ซึ่งเป็นเรื่องสนุกสนานและสร้างชื่อเสียงให้ชาวตะพานหินเป็นอย่างมาก ทำให้วัฒนธรรมจีนได้แทรกซึมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของชาวตะพานหินจวบจนปัจจุบัน

บทสรุป

“หัวदान” เป็น “เอกลักษณ์” อันเป็นต้นกำเนิดของชื่อ “ตะพานหิน” และสงครามโลกครั้งที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2484-2485 ซึ่งเป็นช่วงที่กองทัพญี่ปุ่นกรีธาทัพเข้าประเทศไทย ขณะนั้นจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงมีความประสงค์จะย้ายเมืองหลวงจากกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อลำเลียงสินค้าจากกรุงเทพฯ จึงเป็นที่มาของ “เสาปั้นจั่น” เป็นผลพวงจากปัจจัยภายนอก กล่าวคือสงครามการโจมตีจากชาติอื่น และการล่าอาณานิคม และเมื่อสงครามสงบลง ตะพานหินมีความเจริญด้านเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการอพยพเข้ามาของประชากรเป็นจำนวนมาก มีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำน่าน จากการมีส่วนร่วมของภาพประชาชน และกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน จากหนังสือ “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน” ต่อความเชื่อ และความศรัทธา ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ความเชื่อและความศรัทธาของกลุ่มคนพื้นที่ดั้งเดิม

ด้านวิถีวัฒนธรรม ของคนพื้นที่ดั้งเดิมที่มีต่อวัดตะพานหิน และวัดเทวประสาท เป็นสถาบันที่ตอบสนองและเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านจิตใจทำนุบำรุงรักษาจริยธรรมคุณธรรมตลอดรวมถึงการปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม เป็นความสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนากับสถาบันทางสังคม โดยทั่วไปโครงสร้างทางสังคมที่มีความสอดคล้องกับหลักธรรมคำสอน

กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน เข้ามาพร้อมกับนำวิถีวัฒนธรรมของตนเองมาเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิต โดยมีความเชื่อ และความศรัทธา “เทพเจ้าที่คุ้มครอง” และ “เทพแห่งโชคลาภ” และ “เทพชั้นสูง” มาสถิตสำหรับกราบไหว้บูชา ส่งผลต่อการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อแบบดั้งเดิม เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ตลอดรวมถึงการเฉลิมฉลองประจำปี

ด้านความเชื่อส่งผลต่อ เครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคม หรือที่เรียกว่า “ความผูกพันทางสังคม” (Social Ties) เป็นกระบวนการเรียนรู้ของสมาชิกในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง ให้เป็นไปตามความต้องการของสังคม

อภิปรายผล

(1) ประวัติศาสตร์ สงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพญี่ปุ่นกรีธาทัพเข้าประเทศไทย ขณะนั้นจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงมีความประสงค์จะย้ายเมืองหลวงจากกรุงเทพมหานคร ไปยังจังหวัดเพชรบูรณ์ สอดคล้องกับ นิเทศ ตินณะกุล (2546: 53) กล่าวว่า ลัทธิอาณานิคมแนวใหม่ หรือการสร้างเมืองขึ้นทางเศรษฐกิจการเมือง เสนอว่าการที่ประเทศโลกที่สามจะสามารถพัฒนาความเจริญทางเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ให้สูงขึ้นได้จะต้องใช้ตัวแบบที่ประสบความสำเร็จมาแล้วจากซีกโลกตะวันตก กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่สังคมกำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนา เคลื่อนตัวเข้าสู่ทิศทางการนำเอาระบบเทคโนโลยี และระบบวัฒนธรรม ที่เป็นลักษณะของสังคมอุตสาหกรรมมาใช้ โดยมีโครงสร้างการบริหารแบบราชการ และการรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง เพื่อสร้างความมั่งคั่งและสถานภาพให้สูง และการทำให้เป็นตะวันตก (Westernization)

(2) วิถีวัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องกับความศรัทธาของคนตะพานหินที่มีต่อ วัดตะพานหินและวัดเทวประสาท และความเชื่อความศรัทธาของคนไทยเชื้อสายจีน สอดคล้องกับ นียพรณ (พลวัฒน์) วรรณศิริ (2550: 40-41) กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นผลผลิตของระบบความคิดของมนุษย์ (Cognitive Systems) และแสดงออกมาด้วยการกระทำในแง่ของการสร้างวัตถุ เพื่อให้สมาชิกในสังคมเรียนรู้มาจากสมาชิกรุ่นก่อนตนซึ่งเป็นผู้บรมสั่งสอน เกิดการยอมรับและนำไปประพฤติปฏิบัติเพื่อให้สังคมอยู่รวมกันอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาทำให้เห็นถึงเรื่องเล่าเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง และได้ความรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชนทั่วไปในสังคมและประเทศชาติเพื่อให้ชาวพุทธเป็นพุทธมามกให้มากที่สุด และให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย

1. ข้อเสนอแนะการให้ประโยชน์กับสังคม

1.1 เรื่องเล่าผ่านหนังสือ “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน” เป็นเพียงข้อเสนอแนะต่อเทศบาลตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ในประเด็นการอนุรักษ์ และการต่อยอดอดีตผ่านประวัติศาสตร์วิถีวัฒนธรรม (ไทย/จีน) ซึ่งปรากฏออกมาในรูปแบบของทุนทางสังคมและวัฒนธรรม เข้ามาเป็นกลไกการเชื่อมประสานการพัฒนาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของจังหวัดและประเทศต่อไป

1.2 ข้อเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในมิติของการกำหนดยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่ ควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมของคนไทยและคนไทยเชื้อสายจีนนำมาพัฒนาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 วิถีวัฒนธรรมความเชื่อของคนตะพานหิน และกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยต้องการต่อยอดจากบทความวิชาการ และการวิจัยครั้งต่อไป คือ แนวทางการจัดการท่องเที่ยวบนฐาน “ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน” จังหวัดพิจิตร

2.2 ในประเด็นความผูกพันที่มีลักษณะพื้นฐานดั้งเดิมของคนไทยเชื้อสายจีน นำมาต่อยอดวิจัยเรื่อง วิถีธรรมาภิบาลบนฐานความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

เอกสารอ้างอิง

- กนกณี ศาธนาโชคพิสิษฐ์. (2564). แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี. **วิทยานิพนธ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- กรณิศ รัตนามัทธนะ และณัฏฐาจิตรา ชินารมย์รัตน์. (2566). **ภาพเก่าเล่าเรื่อง.** [online]. แหล่งที่มา: <https://readthecloud.co/thailand-provinces-photobook/> (5 เมษายน 2566).
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2553). **นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของอนุรักษ์.** กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ณัฐวดี รอดภัย. (2565). การพัฒนาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ผ่านภาพถ่ายวิถีชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรม จังหวัดกาฬสินธุ์. **วิทยานิพนธ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.**
- นิยพรรณ (พลวัฒน์) วรรณศิริ. (2550). **มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม.** กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์ เน็ท.
- นิเทศ ตินณะกุล. (2546). **การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม.** กรุงเทพฯ: แอ็คทีฟ พรินท์.
- เบญญา ภูริพงศธร. (2566). **ประวัติการถ่ายภาพของโลกและในประเทศไทย.** [online], แหล่งที่มา: <https://library.wu.ac.th/km/ประวัติการถ่ายภาพ/> (3 เมษายน 2566).
- พระมหาอภิชาติ ธมฺมาภินนฺโท. (2558). มิติทางวัฒนธรรมของการพัฒนาสู่ความเข้มแข็งของชุมชน : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลหนองช้าง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. **วิทยานิพนธ์, สาขาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- ทศพล เตียวประเสริฐกุล. (2556). **ภาพเก่าเล่าขานตำนานตะพานหิน.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุสรณ์ วิจารณ์ปรีชา. (2555). การสร้างอัตลักษณ์ในการถ่ายภาพทิวทัศน์ด้วยกล้องดิจิทัลของนักถ่ายภาพมืออาชีพ. **รายงานการค้นคว้าอิสระ.** บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- NATIONAL GEOGRAPHIC ฉบับภาษาไทย. (2566). **ภาพเขียนผนังถ้ำ บันทึกประวัติศาสตร์แห่งแรกกำเนิดมนุษยชาติ.** [online]. แหล่งที่มา: <https://ngthai.com/history/28263/caveart-ofhumankind/> [4 เมษายน 2566].
- Swarbrooke, J. (1999). **Sustainable Tourism Management.** London: CABI.
- Theobald, W. F. (1994). **Global tourism: The next decade.** Oxford: Butterworth Heinemann.

